

Oponentský posudek na práci MUDr. Lukáše Otruby Vliv faryngofixace při operaci patra a timingu operace na rozvoj

adhezivně retrakčních změn a cholesteatomu u rozštěpových pacientů.

1.1. Úvod – obecná část

Je přehledně popsána příčina vzniku této vady, její incidence, genderové a demografické rozdíly. Autor dále zmiňuje rozdělení dle stupně postižení. Otitis media secretorica (OMS) popsána jako nejčastější komplikace v oblasti středního ucha. Autor následně popisuje komplikace stávající OMS – nejzávažnější je vznik tzv. cholesteatomu. Precizně je popsána patogeneze vzniku komplikací tubární dysfunkcí počínaje a cholesteatomem konče. Zmíněna je též možnost vzniku intrakraniální komplikace jakožto nejzávažnějšího stavu, s kterým je nutno potenciálně počítat.

1.2. Literární fakta–speciální aspekty

1.2.1 Anatomické a funkční změny u pacientů s rozštěpem patra

Detailně jsou popsány změny, které vedou ke vzniku chronické otitis, autor doplňuje tuto kapitolu četnými literárními odkazy-

1.2.2 Cholesteatom a jeho incidence u pacientů s rozštěpem patra

Cholesteatom představuje velké nebezpečí u dětí s rozštěpy patra, jeho výskyt je až 200x častější o rozštěpových dětí. Dle statistických pozorování je optimálním řešením pro prevenci cholesteatomu

provedení adenotomie, primární tympanostomie a indukce ventilační trubičky není optimálním řešením. Ušní chirurgie byla řešena nejvíce metodou zavřené techniky (ponechání stěny zvukovodu a separovaná sanace komplementárních středoušních prostor), kdy bylo třeba prakticky v pětině případů dodatečné operace se snesením zadní stěny zvukovodu. Autor rozdělil funkční výsledky operací dle rozsahu ztráty sluchupřevodním vedením na celkem 3 skupiny

1.2.3 Vliv typu rekonstrukční operace patra na funkci tuby, rozvoj OMS a poruchy sluchu

Je poukázáno na skutečnost, že u vysokého procenta rozštěpových dětí se před operací patra vyskytuje OMS. V této části práce autor uvádí četné literární odkazy hodnotící použité typy plastických operací na stav sluchu.

1.2.4 Vliv faryngofixace na rozvoj OMS

Dolní lalok faryngální při plastice měkkého patra výrazně snížil výskyt OMS. více nežli o polovinu.

1.2.5 Vliv timingu a indikace tympanostomie na průběh OMS a rozvoj adhezivně retrakčních změn

Z analýzy literárních odkazů nelze učinit jednoznačný závěr o časovém schématu tympanostomie.

1.2.6 Vliv timingu operace patra na růst maxily

Autor uvádí rozsáhlý literární přehled, v které plyne závěr, že optimální načasování operace vzhledem k růstu maxily se velmi různí.

1.2.7 Vliv timingu operace patra na růst lební báze

Zde je nutno pečlivě zvažovat rozsah rozštěpu, který pak určuje čas operace.

1.3 Problematika retrakčních kapes

Uvedeny indikace ke středoušní chirurgii, zmíněna nosologická jednotka tzv. otitis media chronica adheziva. Položena otázka, proč je nutné operovat tzv. retrakční kapsy, poukázáno na skutečnost, že je to první článek v patologické posloupnostikončící klasickou chronickou otitidou s cholesteatomem. Jde o jakousi „preventivní chirurgii“ jejímž úkolem je zabránit vzniku výše uvedené patologické posloupnosti.

Klasifikace retrakcí

Uvedeny klasifikace dle Oto chirurgické historie Sadé, Charachon, Tos,

1.4 Cholesteatom

Definice

Je pečlivě popsáno definice cholesteatomu, patogeneze, provedeno dokonale roztrídění cholesteatomů do celkem 9 skupin, zmíněny faktory ovlivňující jeho růst.

Chirurgický přístup

V práci je popsáno chirurgické řešení dle závažnosti onemocnění – dle stupně retrakční kapsy. Zde autor

perfektně popisuje na základě svých bohatých zkušeností jednotlivé fáze operace. Tyto jsou rozděleny na fáze sanační, kdy je eradikován patologický stav a na fáze rekonstrukční, které mají za úkol odstranit, či minimalizovat sluchovou ztrátu. Podrobně jsou zmíněny techniky a materiál užívaný k rekonstrukční fázi operace.

Výsledky a timing operace

Uvedeny jsou jednotlivé stupně retrakčních kapes a s nimi související následná řešení ve vztahu k typu chirurgického výkonu. Vyšší stupně retrakčních kapes vyžadují pochopitelně radikálnější přístup, a tedy klasickou operaci namísto pouhé indukce ventilační trubičky.

1.5. Cíle výzkumu

Byly postulovány následující:

- Zjistit, zda existuje korelace mezi typem korektivní operace patra, respektive užitím faryngofixace a incidencí adhezivní otitidy jako prestadia cholesteatomu.
- Zjistit, zda existuje korelace mezi timingem korektivní operace patra a incidencí adhezivní otitidy jako prestadia cholesteatomu.
- V případě prokázání výše uvedených korelací navrhnout preventivní opatření pro snížení výskytu cholesteatomu a jeho komplikací, zvláště nitrolebních u rozštěpové populace na základě timingu a typu korektivní operace patra.
- V případě existence výše zmíněných korelací návrh preventivních opatření pro snížení výskytu poruch sluchu způsobených OMS a jejími důsledky jako jsou adhezivně

retrakční proces a cholesteatom, které destruuji kůstky převodního systému.

- Pomocí těchto preventivních opatření zlepšit kvalitu života pacientů s rozštěpem.

1.6. Hypotézy výzkumu

Stanoveny autorem dizertační práce následovně:

1. existuje korelace mezi typem korektivní operace patra (použitím faryngofixace) a pozdějším otologickým nálezem u pacientů s rozštěpem patra.
2. existuje korelace mezi timingem korektivní operace patra a pozdějším otologickým nálezem u pacientů s rozštěpem patra.

Vlastní studie – jedná se o jednu skupinu pacientů u které byly kromě mnoha jiných parametrů (tympanometrie, audiometrie...) zkoumán vliv typu a timingu operace patra na pozdější otologický nález.

Vliv faryngofixace při operaci patra a timingu operace na rozvoj adhezivně retrakčních změn u rozštěpových pacientů.

Úvod

Popsán životní dyskomfort těchto dětských pacientů, podrobně jsou uvedeny otologické problémy. Zmíněna velmi vysoká incidence cholesteatomu ve srovnání s nepostíženou dětskou populací.

Autor uvádí chirurgickou léčbu otologických komplikací jako zásadní pro řešení této komplikace. Ta by měla následovat po adekvátním řešení základní diagnózy plastickým chirurgem.

V práci je sledován vliv časování faryngofixace na vývoj otogenních komplikací (retrakční kapsy), práce měla potvrdit či naopak vyvrátit vliv typu a načasování plastickochirurgického výkonu na genezi retrakčních kapes a cholesteatomu.

Materiál a metodika

Provedeno rozdělení dle věku, popsány operační techniky. Otologičtí pacienti byli rozdělení celkem do 4 skupin dle stupně postižení.

Statistická analýza

Testovány byly tyto hypotézy:

1. existuje vztah mezi závažností otologického nálezu (zařazení do skupiny 0-3) a typem operace (použitím techniky faryngofixace)
2. existuje vztah mezi závažností otologického nálezu (zařazení do skupiny 0-3) a timingem operace.

Výsledky

Autor práce vyšetřil celkem 359 uší u 180 pacientů. Popsáno rozdělení dle stupně schizy, počet následných faryngofixací, frekvence malformací. Téměř třetina ze sledované skupiny populace prodělala OMS. Uvedeny jsou otologické nálezy, typy předchozích otologických intervencí.

V další části práce je provedena analýza ušních nálezů v souvislosti s věkem v době operace, ušní nález ve vztahu mezi faryngofixací a věkem, Dále je popsán vztah mezi věkem pacienta a ušním nálezem (při provedení faryngofixace)

Autor dospěl k závěru, že:

- Sledovaný faktor typ operace nemá statisticky průkazný vliv na závažnost otologického nálezu ($p = 0,53$).
- že sledovaný faktor věk v době operace nemá statisticky průkazný vliv na závažnost otologického nálezu ($p = 0,48$)

Diskuze

Zde popsány zkušenosti různých autorů zmíněny ventilační trubičky, citovány práce podporující jejich časnou indukci proti opačným názorům (nebezpečí vzniku cholesteatomu) konstatováno, že většina rozštěpových dětí trpí OMS.

V souboru se neprojevil dlouhodobě pozitivní vliv faryngofixace na otologický náleží

Závěr:

Autor práce zdůrazňuje, že by bylo třeba prospektivní studie s randomizovaným výběrem typu operace a věku v době operacek průkazu vlivu použité techniky korekce patra a timingu na otologický náleží.

Hodnocení:

Práce je cenná – zabývá se souvislostmi mezi postižením sluchu, které je indukováno v souvislosti s vrozenými rozštěpovými vadami.

Je třeba vyzdvihnout preventivní význam této činnosti a jeho zpracování. Přehlédnutí negativního faktoru, a tedy

reálného nebezpečí vzniku sluchové komplikace může vést v dorostovém věku ke chronickým otologickým komplikacím. Vyvolá to nutnost následné operace.

Dizertace je velmi pečlivě zpracována, doplněna množstvím literárních odkazů. Cenné jsou autentické zkušenosti autora, které jsou komparovány právě se zkušenostmi jiných autorů.

Lze předpokládat, že autor bude pokračovat v této práci i když v modifikovaném scénáriu vzhledem k jeho současnému pracovnímu postu primáře ORL oddělení Mělník.

V československém odborném písemnictví je velmi málo podobných prací a za úvahu by stálo po určité úpravě publikovat tuto cennou dizertační práci formou monografie.

Oponent doporučuje udělit žadateli vědecký titul PhD.

Otázky pro kandidáta:

1. Proč jste si vybral si toto téma a čím si vysvětlujete minimální počet publikací řešící téma souvislosti operační techniky korekce patra (resp. použití faryngofixace) a timingu operace s otologickým nálezem?

2. V čem spatřujete preventivní aspekt tématu?

Doc. MUDr. Aleš Hahn, CSc., Dr. med.

